

Linda Páleníková

Explicace výstavního souboru

Já Ty

Jsem objektem Tvého pohledu

jsem představou Tvé touhy

jsem Tvou definicí krásy

jsem Tvým falešným ideálem

jsem vytvořeným obalem

jsem vyhladovělou láskou

Soubor fotografií Já Ty reaguje na společensky vykonstruovaný ideál krásy, který je ženám vnucovaný skrze veškerá média, kinematografii, literaturu i umění. Vůbec nejvýraznější vliv mají reklamy a inzerce, v nichž je ženské tělo sexualizovaným objektem, jenž zajišťuje lepší prodejnost anebo upoutá patřičnou pozornost. Retušují se nedokonalosti pleti, vyhlazují se vrásky, zmenšují či zvětšují se různé části těla a výsledek se pošle do světa jako pravdivé sdělení. Po čase tomuto obrazu uvěří ženy i podvědomí mužů.

A jakým způsobem se určuje tento ideál krásy? Především tím, co se líbí většině. Dříve byly normy zobrazovány v umění, kterému ale vládli muži a tedy mužský pohled. I dnes je ženské tělo především vizuálním potěšením pro muže. Stále můžeme narazit na úzus, že úkolem ženy je být především krásná a poté teprve chytrá (ovšem ne příliš) a „vypadat žensky“. Již před více než 60 lety Simone de Beauvoir napsala: „Žena se ženou nerodí, ale stává.“ Podobný podtext má také zprofanované lidové přísloví: „*Neexistují ošklivé ženy, pouze ty, které se neumí (náležitě) upravit.*“ Samozřejmě v každé kultuře má tato úprava jinou podobu.

Západní konzumní společnost je silně orientována na hezké tělo jako na produkt, který může zajistit štěstí a úspěch. Krásné ženské tělo je ovšem často zobrazováno jako nezdravě/nepřirozeně hubené. Tento trend je ještě podporován módním průmyslem, kde velké procento módních návrhářů jsou homosexuálové a podle toho si také vybírají modelky s mužskou postavou a ostrými rysy v obličejí.

Žena je svou křehkou hubeností spojována s éteričností (a tedy nevinností) a především mládím (a tedy plodností). Nutno zmínit, že veškeré zkrášlovací doplňky mají silnou sexuální symboliku. Červeně namalované rty odkazují k pohlaví, líčidla, jež opticky

zvětšují oči, ilustrují dobrou genetickou výbavu, korzety či stahující oblečení poukazují na negraviditu, a nakonec i podpatky nejen prodlužují (a ničí) ženskou nohu, ale staví ženu do zranitelné pozice („abych nezakopla“) vyvolávající v muži ochranné pudry.

Žena se naučí být sexuálním objektem, jenž tráví několik desítek hodin času nad úpravou svého zevnějšku, **aniž by o tom muž věděl**. Hraje s ním určitou „maškarádu“, na niž si obě pohlaví zvykla.

Svůj soubor jsem se rozhodla nafotografovat v ryze ženském prostředí, a to kosmetických studiích, jejichž rozmach v České republice nastal začátkem 90. let. Soustředila jsem se hlavně na hubnoucí procedury, jelikož právě diety či různé očistné kúry se mezi ženy rozšířily bez rozdílu jejich vzdělání či sociální třídy. Průzkumy hovoří o tom, že každá třetí žena někdy hladověla, téměř každá má zkušenosti s dietou a většina by na svém těle něco ráda změnila. Z toho pramení nemoci jako je anorexie a bulimie, jež se dávno netýkají jen modelek, hereček či zpěvaček. Stačí se pozorněji rozhlédnout kolem sebe a všimnout si, která žena v našem okolí v poslední době zhubla, ačkoliv to nepotřebovala. Nemoci příjmu potravy jsou třetím nejčastějším psychiatrickým onemocněním dospívajících, jejichž úmrtnost je dvakrát vyšší než u ostatních psychiatrických chorob. V průměru nemoc trvá šest let, ale mnoho žen dokáže svůj problém tajit po několik desítek let. Dalším děsivým faktem je, že v poslední době nabývají na růstu internetové „ana blogy“, kde se dívky podporují ve svém hladovění. Jejich heslem je „*Nothing tastes as good as skinny feels.*“, jehož autorkou je modelka Kate Moss.

Na svých fotografiích mám tělo ženy, ale hlavu muže, abych poukázala na to, **že ženská krása je definována mužským pohledem**. Žena je ženou především v imaginárním slova smyslu (viz. moje teoretická bakalářská práce).

Žena o svém těle přemýšlí a hodnotí ho podle mužského pohledu a jeho názoru. Veškeré úpravy těla podstupuje kvůli tlaku společnosti, která je ovšem zvyklá fungovat mužským způsobem. Ženy chtějí být krásné nejen „pro sebe“ (aneb ženská rivalita), ale především pro muže a jsou ochotny z tohoto důvodu podstoupit všelijaké způsoby přetváření svého těla, aby ho přiblížily ke klamné normě.

Maska muže je významově čitelná několika způsoby. Jedním z nich může být, že staví do kontrastu mladé tělo se starou tvář. Ženské tělo je nejvíce přitažlivé právě v mládí, kdy je schopné reprodukce. Muž takto omezen není a z toho plyne to, že u muže mohou být vrásky či šediny považovány za sexy, zatímco žena se děsí každé další rýhy ve svém obličejí či prvního šedivého vlasu.

Dalším možným interpretačním hlediskem, jež stojí za krátkou zmínku, je to, že na fotografiích vystupují jako androgynní postava - neznající žádné rozdělení rolí. Ve společnosti existují jasně definované role, k nimž jsme ovšem kulturně vychováni. Tyto role jsou často protikladné – např. žena je spojována se slovem pasivní, muž se slovem aktivní atd.

Mé fotografie mají více interpretační potenciál, jenž je závislý na otevřenosti diváka. Nejedná se o pouhý dokument z kosmetických studií, jelikož **jsem nechtěla zobrazit**

ženské tělo s ženským obličejem jako objekt vzbuzující soucit. Mým cílem je donutit diváka k zamyšlení se nad tím, nakolik je ženská identita (ne)svobodnou volbou. Jako prostředek jsem použila princip šoku s prvky vyhocené absurdnosti.

Na fotografiích vystupuji **jako subjekt i objekt současně.** Jsem autorem i modelem.

Důležitým procesem při mé tvorbě byla také osobní zkušenost, protože mi dovolila prakticky ověřit všechny reklamní slogany, jež se používají k propagaci procedur v těchto studiích. Tyto inzeráty zaručují zázračné úbytky centimetrů (což jsem samozřejmě neočekávala), ale jako bonus slibují příjemné pocity uvolnění i léčebné účinky. V praxi jsem nenarazila na jedinou příjemnou proceduru, která by mne nevyčerpala či měla prokazatelné zdravotní účinky. Často jsem byla svázaná, zabalená, probíjel mnou proud, zůstaly mi menší zranění a vyslechla jsem také několik hrůzostrašných hovorů, jež rozváděly různými způsoby rčení „Pro krásu se musí trpět.“ a „Časem si zvykneš na všechno“. Narazila jsem jak na mladé slečny, tak na padesátileté dámy, které v těchto studiích nechávají/vyhazují horentní finanční sumy.

Můj soubor má za úkol poukázat na zvrhlou posedlost (či naopak posedlost zvrhlou) krásou, jež nabyla velice klamné ideály. Ráda bych vyvolala diskuzi a otevřela oči alespoň některým ženám, jež kvůli „správné“ postavě někdy riskují i svůj život.